

**SPUŚCIZNY ARTYSTÓW:
KONTEKSTY, ZNACZENIA
I ZOBOWIĄZANIA**

**KÜNSTLERNACHLÄSSE:
KONTEXT, BEDEUTUNG,
VERPFLICHTUNG**

15.07.2024–16.07.2024
Campus Schloss Trebnitz

ZMAGANIE Z MATERIAŁ

DAS RINGEN UM MATERIAL UND INHALT

Die Stiftung zeitgenössischer Kunst „In Situ“ fördert künstlerische und kunstpädagogische Arbeit im weitesten Sinne. Sie wurde 2004 in Podkowa Leśna von den Künstler:innen und Kunstaktivist:innen Zygmunt Rytko und Bożenna Biskupska gegründet. Im September 2012 wurde ihr Hauptsitz von Warszawa nach Sokołowsko [deutsch Görbersdorf] verlegt, Vorstandsvorsitzende wurde Zuzanna Fogtt. Die Gründungsabsicht und somit auch der Zweck der Stiftung ist es, einen Raum zu schaffen für internationale Kunstprojekte, vielfältige interdisziplinäre kreative Aktivitäten, Forschung, Begegnungen, Auseinandersetzung mit verschiedenen Meinungen und Ansichten, Gedanken- und Erfahrungsaustausch, sowie innovative künstlerische Haltungen zu vermitteln und verschiedene Formen kreativer Tätigkeit zu fördern. Gleichzeitig setzt sich die Stiftung für den Schutz von Kunst- und Kulturgütern und die Bewahrung des nationalen Kulturerbes ein. Der Name der Stiftung kommt aus dem Lateinischen, bedeutet „am Ort“ und steht für ihre Philosophie. *In Situ* heißt, an einem Ort zu handeln, welcher unabhängig davon, wo er sich befindet, zu einem Kunstraum werden kann. „In Situ“ initiiert die Möglichkeit unendlicher Permutationen, Lösungen und Erkundungen, schafft Raum und Bedingungen für Handlungen und die Durchdringung von

Fundacja Sztuki Współczesnej „In Situ” wspiera szeroko rozumianą działalność artystyczną oraz edukacyjną. Została założona w 2004 roku w Podkowie Leśnej przez Zygmunta Rytkę i Bożennę Biskupską, artystów i działaczy na polu kultury. We wrześniu 2012 roku jej główną siedzibę przeniesiono z Warszawy do Sokołowska, a prezeską fundacji została Zuzanna Fogtt. Zamierzeniem założycieli, a przez to także celem fundacji jest stworzenie przestrzeni do realizacji międzynarodowych projektów artystycznych, różnorodnych interdyscyplinarnych działań twórczych, badań, spotkań, konfrontowania poglądów, wymiany myśli i doświadczeń, a także upowszechnianie nowatorskich postaw artystycznych i wspieranie różnych form aktywności twórczej. Jednocześnie fundacja propaguje działalność w zakresie ochrony dóbr kultury i sztuki oraz dziedzictwa narodowego. Nazwa fundacji oznacza po łacinie „w miejscu” i oddaje filozofię jej działania. *In situ* to działanie w miejscu, które bez względu na to, gdzie się znajduje, może się stać przestrzenią sztuki. „In Situ” inicjuje możliwość nieskończonych permutacji, liczby rozwiązań oraz poszukiwań, stwarza pole i warunki do działania oraz przenikania się czasu, przestrzeni, ludzi, a także różnych dziedzin. Przede wszystkim tworzy strefy dla wolnego procesu twórczego i naukowo-badawczego.

Raum, Zeit und Mensch, sowie auch von verschiedenen Kunstgenres. Vor allem aber schafft „In Situ“ Zonen für einen freien kreativen und wissenschaftlichen Forschungsprozess.

Der Ort, an dem Projekte realisiert werden, ist seit 2010 Sokołowsko, ein kleines Dorf im Südwesten Polens, das für seine Geschichte als Kurort bekannt ist und heute nicht einmal tausend Einwohner:innen zählt. Das Hauptziel der Stiftung ist derzeit die Sanierung des ehemaligen Dr. Brehmer-Sanatoriums aus dem 19. Jahrhundert [Abb. 1]. Die Gründer der Stiftung entdeckten das Gebäude, das seit dem Brand im Jahr 2005 baufällig war, und spürten, dass hier der richtige Ort sei. Sie gaben alles: Zeit, Geld sowie ihre Leidenschaft. Sokołowsko revanchiert sich mit seinen Räumen, seiner Ausstrahlung, Architektur und Atmosphäre, die anderswo nur schwer zu finden sind. Der historische Sanatoriums-komplex, der ihn umgebende Park und das nahegelegene, baufällige Lichtspieltheater Zdrowie sind Orte, die durch die Stiftung in neuem Glanz erstrahlen. Indem sie an die Tradition des Gesundheits- und Kulturlebens in diesem ersten Sanatorium Europas anknüpft, schafft sie einen kulturell lebendigen Ort, der sich während der Festivals in eine wahrhaft vitale Künstlerstadt verwandelt. Im All-

Miejszem realizacji projektów od 2010 roku jest Sokołowsko – niewielka wieś w południowo-zachodniej części Polski, znana ze swojej historii uzdrowiskowej, aktualnie zamieszkała przez niespełna tysiąc mieszkańców. Obecnie głównym celem fundacji jest odbudowa XIX-wiecznego sanatorium dr. Hermanna Brehmera [il. 1]. Niszczący od pożaru w 2005 roku budynek znaleźli założyciele fundacji i postanowili, że to będzie właśnie to miejsce. Oddali mu wszystko: czas, fundusze oraz pasję. Sokołowsko odzwajemnia się przestrzeniami, aurą, architekturą i klimatem, których daremnie szukać gdzie indziej. Zabytkowy kompleks sanatoryjny, otaczający go park, usytuowany nieopodal niszczący kinoteatr Zdrowie to miejsca, którym fundacja przywraca dawną świetność i nawiązując do tradycji kultywowania zdrowia i kultury w tym pierwszym sanatorium w Europie, tworzy tętniące kulturalnym życiem miejsce, które w czasie festiwalu zamienia się w prawdziwie gwarne artystyczne miasteczko. Na co dzień przestrzeń dla twórczych działań znajdują tu artyści rezydenci oraz lokalna społeczność. To żywa i wciąż ożywiana przestrzeń. Odbudowano już jedno skrzydło sanatorium, działa w nim interdyscyplinarna, multimedialna przestrzeń wystawiennicza oraz Międzynarodowe Laboratorium Kultury, które jest miejscem dla Międzynarodowego Festiwalu



1
Dr. Hermann Brehmer Sanatorium,
Sokołowsko

1
Sanatorium dr. Hermanna Brehmera,
Sokołowsko

tag finden hier die ansässigen Künstler und die lokale Gemeinschaft Raum für kreative Aktivitäten. Es ist ein lebendiger und ständig revitalisierender Ort. Ein Flügel des Sanatoriums wurde bereits saniert und beherbergt einen interdisziplinären Multimedia-Ausstellungsraum und das Internationale Kulturlabor, in dem das Internationale Festival für ephemere Kunst „Konteksty“ [„Kontexte“] (seit 2011), das Filmfestival „Hommage à Kieślowski“ (seit 2011) und das Internationale Festival für experimentelle und improvisierte Musik „Sanatorium Dźwięku“ [„Sound-Sanatorium“] (seit 2014) stattfinden. [Abb. 2]

Es ist auch ein Raum für die Bereitstellung und Präsentation von Sammlungen sowie Dokumentationen von Kunstwerken, um Bildungsaktivitäten durchzuführen (u.a. Ökobilddung, Dekalog von Fragen, Filmpädagogik-Programm, Niederschlesisches Festival für junge Zuschauer).

Außerdem fungiert der Ort als ein Aufenthaltszentrum für Künstler, als offener Treffpunkt und als eine Dialogplattform für verschiedene Kunstgenres.

Eine der wichtigsten Aktivitäten des Kulturlabors Sokołowsko ist das Archiv der Werke von Krzysztof Kieślowski, welches hier von Maria Kieślowska, Stanisław

Sztuki Efemerycznej „Konteksty” (od 2011 roku), Festiwalu Filmowego „Hommage à Kieślowski” (od 2011 roku) oraz Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Eksperymentalnej i Improwizowanej „Sanatorium Dźwięku” (od 2014 roku). [il. 2]

To także przestrzeń udostępniania i prezentacji kolekcji oraz dokumentacji dzieł sztuki w celu prowadzenia działalności edukacyjnej (m.in. Eko edukacja, Dekalog Pytań, Program Edukacji Filmowej, Dolnośląski Festiwal Młodego Widza), jak również ośrodek rezydencyjny dla artystów, otwarte miejsce spotkań i forum dialogu rozmaitych dziedzin.

Jednym z najważniejszych działań sokołowskiego Laboratorium Kultury jest powołane w tym miejscu przez Marię Kieślowską, Stanisława Zawiślińskiego i Fundację Sztuki Współczesnej „In Situ” Archiwum Twórczości Krzysztofa Kieślowskiego. Sokołowsko to miejsce, gdzie ten wybitny polski reżyser i scenarzysta filmowy spędził dzieciństwo. Gdy przebywał tu jako chłopiec, po raz pierwszy obcował ze sztuką filmową, oglądając projekcję w kinoteatrze Zdrowie. Tu po latach nakręcił film dokumentalny „Prześwietlenie”. Sokołowskie archiwum gromadzi bogaty dorobek po reżyserze - scenariusze, scenopisy, fotografie z planów filmowych oraz nagrody. Materiały



Zawiśliński und der Stiftung zeitgenössischer Kunst „In Situ“ eingerichtet wurde. Sokołowsko ist der Ort, an dem der berühmte polnische Filmregisseur und Drehbuchautor seine Kindheit verbrachte. Hier kam er als kleiner Junge zum ersten Mal mit der Filmkunst in Berührung, als er sich eine Vorführung im Lichtspieltheater Zdrowie ansah. Und hier drehte er Jahre später den Dokumentarfilm „Prześwietlenie“ [„Durchleuchtung“]. Im Archiv in Sokołowsko wird der reiche Nachlass des Regisseurs, d.h. Drehbücher, Drehfassungen, Fotos von Filmsets und seine Auszeichnungen aufbewahrt.

Dieses Material wird jedes Jahr in Ausstellungen und Multimediapräsentationen der Öffentlichkeit präsentiert. Im April 2017 wurde das Lichtspieltheater Zdrowie von der Stiftung „In Situ“ reaktiviert. Das zum Netzwerk der Studio- und Landkinos gehörende Lichtspieltheater ist ein Ort mit einer einzigartigen Geschichte und Tradition. Heute ist es nicht nur ein Ort für Filmvorführungen, sondern auch ein Raum für den Austausch zu filmkulturellen Fragen, für Workshops und Diskussionen. Sein Betrieb im Alltag lässt die Intensität der Filmfestivals erahnen, mit ihren zahlreichen Vorführungen und bunten Besuchergruppen, die die Stadt beleben.

te co roku prezentowane są publiczności w formie wystaw i ekspozycji multimedialnych. W kwietniu 2017 roku fundacja „In Situ” reaktywowała kinoteatr Zdrowie. Należący do Sieci Kin Studyjnych i Lokalnych kinoteatr jest miejscem o wyjątkowej historii i tradycji. Obecnie to nie tylko miejsce oglądania filmów, lecz także przestrzeń wymiany myśli kinematograficznej, warsztatów i dyskusji. W swoim regularnym funkcjonowaniu jest namiastką spotkań festiwalowych, kiedy to częstotliwość seansów oraz ruch w miasteczku znacznie się zagęszczają.

AUS DER PERSPEKTIVE DER KÜNSTLERIN

Nach fünfzig Jahren meiner künstlerischen Tätigkeit habe ich eine deutliche Trennlinie bemerkt, die mein Leben in die Zeit vor und nach der Gründung der von mir, Zuzanna Fogtt, und Zygmunt Rytko ins Leben gerufenen Stiftung für zeitgenössische Kunst „In Situ“ trennt. Die Gründung der Stiftung und ihre Aktivitäten haben meine künstlerische Arbeit nicht beeinträchtigt, sondern sie um ein eigenständiges Handlungsfeld erweitert, das sich mit der Arbeit anderer Künstler, Kuratoren und Teams befasst, die Projekte und Anträge entwickeln, sowie mit der Umsetzung von sozialen und kulturellen Veranstaltungen. Die Kernaktivitäten der Stiftung finden in Sokołowsko statt, einem im Tal gelegenen Kurort, in der historischen, Brehmer'schen Heilanstalt, die derzeit von der Stiftung saniert wird, im Lichtspieltheater Zdrowie und in der Villa Rosa, im angrenzenden Park und seiner Umgebung. Die Sanierung der Anlage erfolgt parallel zu den laufenden künstlerischen Aktivitäten, wobei das Arbeitstempo stark von den Fördermitteln abhängt; Dieser Prozess dauert bereits über 16 Jahre.

Das Akquirieren von Fördermitteln für die Sanierung und die kulturellen Aktivitäten erfordert enorme Anstrengungen

Z PUNKTU WIDZENIA ARTYSTKI

Po pięćdziesięciu latach mojej działalności artystycznej zauważyłam wyraźną linię dzielącą moje życie na czas przed i po zaistnieniu utworzonej przeze mnie, Zuzannę Fogtt i Zygmunta Rytkę Fundacji Sztuki Współczesnej „In Situ”. Powołanie fundacji i prowadzenie jej działalności właściwie nie zaburzyła mojej pracy artystycznej – wprowadziła zaś do niej niezależny nurt aktywności dotyczącej pracy innych artystów, kuratorów, zespołów opracowujących projekty i wnioski, a także realizację wydarzeń społecznych i kulturalnych. Podstawowa działalność fundacji odbywa się w Sokołowsku – miejscowości o charakterze sanatoryjnym, znajdującej się w dolinie otoczonej górami, w restaurowanym obecnie przez fundację kompleksie zabytkowym Dr. Brehmera, kinoteatrze Zdrowie i Villi Rosa, jak również w przylegającym parku i okolicach. Odbudowa kompleksu realizowana jest równoległe do prowadzonych na bieżąco działań artystycznych, a tempo prac zależy od pozyskanych środków i trwa już ponad 16 lat.

Zdobywanie funduszy zarówno na odbudowę, jak i na działania kulturalne wymaga ogromnego wysiłku i zaangażowania wielu osób. Pozyskane środki umożliwiają realizację projektów i – w zależności od

und den engagierten Einsatz vieler Menschen. Die gewonnenen Fördermittel ermöglichen die Umsetzung von Projekten und – je nach Umfang und Größe der Aufgabe – die Aufrechterhaltung eines entsprechenden Teams.

Die Aktivitäten der Stiftung „In Situ“ haben es ermöglicht, dass im Laufe der Jahre über tausend Kunstschaffende hier ihre kreativen Spuren hinterlassen und ein zwischenmenschliches ‚Mögliches Bauwerk‘ geschaffen haben. In den Räumen des Sanatoriums finden Konzerte, Ausstellungen sowie prozessuale Aktivitäten und Archivforschung statt. Neben dem bereits erwähnten Archiv der Werke von Krzysztof Kieślowski hat die Stiftung das Archiv der Werke von Zygmunt Rytko aufgebaut, in dem seine vielfältigen Aktivitäten in Fotografie, Film und Text dokumentiert sind. Diese Sammlung besteht aus über 40.000 Fotografien auf Dias und Negativen, aus fast tausend signierten Fotoabzügen sowie zahlreichen digitalen Fotografien, die der Künstler nach 2000 aufgenommen hat und die noch bearbeitet werden müssen. Alben, Skizzen, Plakate, Einladungen und Flyers, die Rytko als künstlerische Arbeit in den 1970er, 1980er und 1990er Jahren zeigen, sind ebenfalls ein wichtiger Bestandteil dieses Archivs. Die Online-Datenbank mit Archivmaterial zum Künstler umfasst derzeit rund 11.000 Objekte, darunter

zakresu i wielkości zadania – utrzymywanie odpowiedniego zespołu osób.

Działalność Fundacji „In Situ” umożliwiła pojawienie się na przestrzeni kilku lat ponad tysiąca osób artystycznych, które zostawiły w tym miejscu swój twórczy ślad, tworząc międzyludzką budowlę możliwą. W przestrzeniach Sanatorium odbywają się koncerty, wystawy jak również działania procesualne i badawcze związane z archiwami. Oprócz wspomnianego wcześniej Archiwum Twórczości Krzysztofa Kieślowskiego, fundacja opracowała Archiwum Twórczości Zygmunta Rytki z uwzględnieniem jego różnorodnych działań w zakresie fotografii, filmu i opracowań tekstowych. Zbiór ten liczy ponad 40 tysięcy fotografii na slajdach i negatywach, niemal tysiąc sygnowanych autorskich odbitek, jak również gros zdjęć cyfrowych wykonywanych przez artystę po roku 2000, które nadal czekają na opracowanie. Istotną część tego archiwum stanowią także albumy, szkice, plakaty, zaproszenia i druki ulotne, dobrze odzwierciedlające aktywność twórczą Rytki w latach 70., 80. i 90 ubiegłego wieku. Internetowa baza archiwaliów związanych z tym artystą liczy obecnie ok. 11 tysięcy obiektów, wśród których znajdują się zarówno najważniejsze prace Rytki z lat 1971-2011, jak również materiały dotąd niepublikowane [il. 3].



3
Zygmunt Rytka
Wasser und Zeit
2024

3
Zygmunt Rytka
Woda i czas
2024

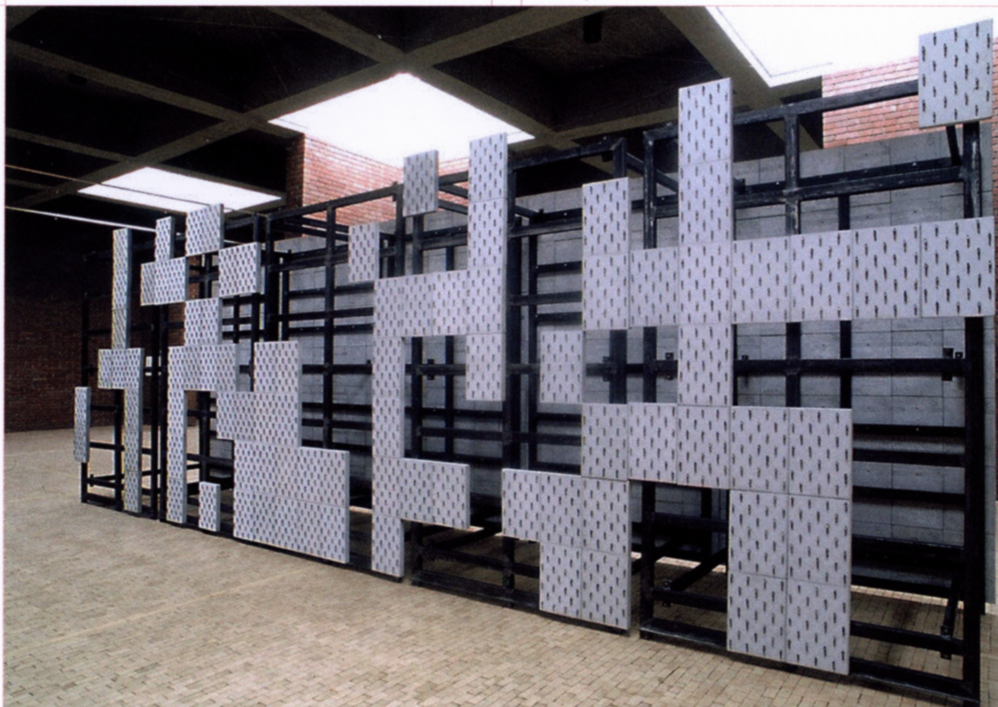
sowohl die wichtigsten Werke Rytkas aus den Jahren 1971-2011 als auch noch nicht veröffentlichtes Material [Abb. 3].

ZURÜCK ZU MEINER KÜNSTLERISCHEN ARBEIT

Im Laufe der Jahre experimentierte ich in meinen Schaffensprozessen mit verschiedenen Materialien, aus denen ich bestimmte Formen oder Erkundungsfelder konstruierte. Das Ergebnis der meisten dieser Experimente waren Werkzyklen. An einigen arbeitete ich über mehrere Jahre. Sie bestanden aus vielen Elementen, z.B. der Zyklus „Klatka” [„Einzelbild”] ist eine Sammlung von Ölgemälden, die seit den 1970er Jahren entstehen, unabhängig davon, ob ich zwischendurch an anderen Zyklen arbeitete, zum Beispiel an einem Zyklus mit Figuren aus Beton. Es sind Bilder, die aus großen Farbflächen mit unterschiedlichen Texturen und Farben bestehen. Viele emotionale und bildhauerische Erfahrungen machte ich bereits am Anfang meines künstlerischen Weges bei der Realisierung von 34 monumentalen Skulpturen „Misterium czasu” [„Das Misterium der Zeit“], die 1984 auf der 41. Biennale in Venedig präsentiert wurden. Die Skulpturengruppe stellt eine Performance dar, an der der Betrachter teilnimmt. Durch die Verwendung von verschiedenen orga-

WRACAJĄC DO TWÓRCZOŚCI

Przez wiele lat doświadczałam w moich poszukiwaniach twórczych różnorodnych materii, z których budowałam określone formy czy pola eksploracji. Większości działań zaowocowała cyklami prac. Niektóre trwały przez wiele lat i zawierały wiele elementów między innymi: cykl „Klatka” to zbiór obrazów olejnych, które powstają od lat siedemdziesiątych niezależnie od tego, czy w danym czasie tworzę inny cykl na przykład figur betonowych. Są to obrazy zbudowane z dużych płaszczyzn koloru o zróżnicowanych fakturach i barwach. Wiele emocji i doświadczenia procesu powstawania rzeźby pojawiło się na początku mojej drogi, przy realizacji 34 monumentalnych rzeźb „Misterium czasu” prezentowanych na XLI Biennale Wenecji w 1984 roku. Grupa rzeźb stanowi spektakl, którego uczestnikiem jest widz. Zastosowanie przeze mnie różnych materii organicznych, takich jak trociny, pakuły, sizal, konopie i żywice, to sposób na oddziaływanie różnymi materiałami i strukturami. Zazwyczaj tworzę zbudowane kompozycje. Szczególną jest „Wytyczanie Obrazu 01” [il. 4], ogromna



4
Bożenna Biskupska
Die Abgrenzung des Bildes 01
2003

4
Bożenna Biskupska
Wytaczanie obrazu 01
2003

nischen Materialien wie Sägespäne, Werg, Sisal, Hanf und Harze erzeuge ich unterschiedliche Wirkungen und Strukturen. Meist realisiere ich umfangreiche Kompositionen. Eine der Besonderen ist „Wytarczanie Obrazu 01” [“Das Bild umreißen 01”][Abb. 4], ein riesengroßes Bauwerk aus Beton und Bronze, das aus verschiedenen Flächen besteht, auf denen die Figuren des Einbeinigen verstreut sind. Jede Figur ist einzigartig, einzeln aus Wachs geformt und aus Bronze gegossen. Die Blöcke mit dem Einbeinigen bilden ein Netzwerk, das zu einem einzigen Ganzen gehört auf dem Weg zur Unendlichkeit. „Rysunek Rzeźby” [„Die Zeichnung einer Skulptur“] ist eine Sammlung von 49 Figuren, die einen knienden Menschen darstellen. Mit ihrem Rhythmus nehmen sie den Raum in Besitz, und betrachtet man sie als Manifestation ihrer Leiblichkeit, enthüllen sie gleichzeitig ihre mögliche innere Struktur. Große raumbildende und zeitlose Skulpturen oder Gemälde zu schaffen, erfordert eine entschlossene Vollendung der ursprünglichen Idee. Manchmal dauert das viele Jahre. In letzter Zeit beschäftigt mich ein Konzept, das ich „Druga tożsamość rzeźby” [„Zweite Identität der Skulptur“] nannte. Es geht darum, zu zeigen, wie wandelbar die Identität ist. Ich gieße eine monumentale, zweieinhalb Meter hohe Betonskulptur in Bronze, die beiden sind im Detail identisch, aber durch die Verwendung unter-

budowla z betonu i brązu zbudowana z płaszczyzn, na których rozsiane są figury Jednonogiego. Każda z tych figur jest niepowtarzalna, formowana indywidualnie w wosku i odlana w brązie. Bloki z Jednonogimi tworzą sieć należąca do jednej całości i zdążają ku nieskończoności. „Rysunek Rzeźby” to zbiór układu 49 figur obrazujących człowieka w przykłąku. Anektują one swoim rytmem przestrzeń, a traktując figury jako przejaw jej cielesności, ukazują równocześnie jej potencjalny układ wewnętrzny. Tworzenie dużych budujących przestrzeń i trwających w czasie rzeźb czy obrazów wymaga determinacji i konieczności dokończenia zamysłu pierwotnego. Nieraz trwa to wiele lat. Ostatnimi czasy zajmuje mnie koncepcja, którą nazwałam „Druga tożsamość rzeźby”. Jest to ujawnianie jak zmienna jest identyczność. Monumentalną dwupółmetrową rzeźbę w betonie odlewam w brązie, obydwie są identyczne w detalu natomiast zastosowanie różnego materiału powoduje, że w odbiorze wydają się zupełnie inne. Podczas moich poszukiwań, trwających często wiele godzin i dni, przeprowadzam procesy zapisu linii na płótnach, często także w obecności publiczności. Integralnymi częściami są tu zarówno proces, zapis, jak i sam obraz. Obecnie pochłania mnie koncepcja „Budowli możliwej”. Widzę ją jako ściśle związaną z Sanatorium konstrukcją postawioną na płaskim, wolnym



5
Bożenna Biskupska
Das Geheimnis der Zeit
1989

5
Bożenna Biskupska
Mysterium czasu
1989

schiedlicher Materialien scheinen sie auf den Betrachter völlig unterschiedlich zu wirken. Bei meinen oft stunden- und tagelangen Erkundungen zeichne ich die Linien auf Leinwänden auf, oft auch in Anwesenheit des Publikums. Sowohl der Prozess, die Aufzeichnung, als auch das Bild selbst bilden dabei integrale Bestandteile. Im Moment beschäftigt mich das Konzept des „Möglichen Bauwerks“. Ich sehe es als eine eng mit dem Sanatorium verbundene Konstruktion, die auf einer ebenen Freifläche errichtet wird. Es steht auf einem Fundament von realistischer Größe und Höhe und enthält nur Luft. Die Vorstellungskraft des Betrachters kann es mit verschiedenen Phänomenen füllen, mit Präsenz, Erinnerungen, Träumen, Erfahrungen des Ortes. Meine künstlerische Welt trifft unweigerlich auf die Aktivitäten der Stiftung und schafft eine komplexe, emotionsgeladene Einheit, die vielfältige Erfahrungen bietet [Abb. 5].

od innych obiektów terenie. Zbudowana na realnych wymiarach fundamentach z zachowaniem wysokości, zawiera tylko powietrze. Wyobraźnia widza może ją wypełnić różnymi zjawiskami – obecnością, wspomnieniami, marzeniami, doświadczaniem miejsca. Mój świat artystyczny zderza się niezmiennie z działalnością fundacji tworząc skomplikowaną, pełną emocji całość, dostarczającą różnorodnych doświadczeń [il. 5].

